

Izbija vsak dan razen sobot, nedelj in praznikov.
Issued daily except Saturdays, Sundays and Holidays.

PROSVETA

Uredniški in upravniški prostori:
2657 South Lawndale Ave.
Office of Publication:
2657 South Lawndale Ave.
Telephone, Rockwell 4904

LETU—YEAR XXXI Črna lista je \$9.00 Chicago, Ill., ČETRTEK, 16. MARCA (MARCH 16), 1939—Subscription \$6.00 Yearly STEV.—NUMBER 53
GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in section 1102, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

Češka in Moravija pod kontrolo diktatorja Hitlerja!

Nemška armada okupirala zadnje ostanke češke republike. Prve Hitlerjeve čete vkorakale v Prago. Rumunija zasedla dvajset vasi v Podkarpatski Rusiji. Madžarska se pripravlja na okupacijo Rutenije in ustanovitev skupne meje s Poljsko. Praga apelira na češko ljudstvo, naj se ne razburja

PRAGA, 15. marca.—Nemške čete so bile izvirgane in pozdravljene, ko so vkorakale v Prago, glavno mesto še nedavno ponosne neodvisne češkoslovaške republike. Pozdravni vzkliki Nemcem so se mešali s pozivi Čehov: "Poberte se domov!" Nekateri češki patriotje so prepevali češko narodno himno, toda nemirov ni bilo.

PARIZ, 15. marca.—Nemčija je danes informirala Francijo o nacistični okupaciji Češke in Moravije, zaeno pa jo je opozorila, naj drži svoje roke proč in se ne mešava v krizo centralne Evrope. Berlinska nota poudarja, da je bila okupacija izvedena na podlagi sporazuma s praško vlado, kar pomeni, da je češka republika dobila smrtni udarec. Naznanilo, da češke republike ni več, je objavil po radiu češki minister narodne obrambe, ki je tudi posvaril Čeha, naj ne upirajo nemški armadi. Tako po naznanilu so zazvonili cerkveni zvonovi po vsej Češki in Moravski v znak žalovanja pokopa republike.

Deklaracija, da so Čehi kaptulirali pred nacistično Nemčijo, je bila objavljena po tridnevni dramatični konferenci med Hitlerjem in predsednikom češke republike. Emil Hacha, predsednik republike, je prišel v Berlin, da reši neodvisnost svoje države, kar pa ni bilo več mogoče.

Dogodki so se odigrali v bliskovitosti naglico. V štiriindevsetih urah je bila češkoslovaška republika razkosana in uničena. Prvi korak v razpadanju je bil storjen, ko sta se Slovačija in Rutenija (Podkarpatska Rusija) odcepili od Češke in proglasili "neodvisnost".

Hacha in zunanji minister František Chvalkovsky sta se po neuspešni konferenci s Hitlerjem vrnila v svoj hotel. Takoj nato je bilo objavljeno naznanilo, da sta pristala na vse Hitlerjeve zahteve.

Ko se je odigravala drama v Berlinu, so že armade treh držav — Nemčije, Rumunije in Ogrske — vkorakale na češko ozemlje, dočim je bila poljska armada koncentrirana ob meji in se zdaj pripravljala na invazijo.

Po konferenci s češkim predsednikom je Hitler izdal proklamacijo sledeče vsebine: "Nemško ljudstvo! Ko je Nemčija pred nekaj meseci vzela pod zaščito svoje rojake v Sudetu, da jih reši izpod terorističnega češkoslovaškega režima, so se potem ponovno pojavili podobni simptomi, ki so ustvarili neznosen položaj v obojestranski, v katerih morajo živeti ljudje različnih narodnosti. Napadi na svobodo in življenje narodnostnih grup so rezultirali v ocepitvi teh grup od Prage. S tem je Češkoslovaška prenehala obstajati kot država. Od zadnje nedelje se je kaos po-

Angleške čete lovijo teroriste

Ojačanje oborožene sile v Palestini

Haifa, Palestina, 14. marca.—Policija in angleške čete zasledujejo arabske teroriste, ki so po napadu na žide pobegnili v gorovje pri Nazaretu. Dva žida sta bila ubita in trije ranjeni v napadu.

London, 14. marca.—Premier Chamberlain je odobril "končni načrt" glede pomirjenja Palestine, kjer so bitke med židi in Arabci na dnevnem redu. Načrt je sestavljen podobaček Chamberlainovega kabineta sinoči v uradu premierja. Seje članov pododseka se je udeležil tudi baron Chatfield, minister za koordinacijo obrambe.

Detalji načrta še niso bili objavljeni, pojasnjeno pa je bilo, da vsebuje slične provizije kot načrt, katerega so predstavniki židov na londonski konferenci odklonili. Ta določa ustanovitev arabske države v Palestini, v kateri bi židje tvorili manjšino.

Angleški vladni krogi so naznanili povečanje oborožene sile v Palestini, da ta izšli mir med židi in Arabci, če se bodo pogajanja med židi, Arabci in reprezentanti angleške vlade razbila.

Delavska konferenca prekinjena

Pogajanja se bodo obnovila v Washingtonu

New York, 15. marca.—Člani mirovnih odborov Ameriške delavske federacije in Kongresa industrijskih organizacij so sinoči zaključili svojo peto konferenco in naznanili, da se bodo ponovno sestali v Washingtonu 24. marca. Pogajanja glede likvidacije konflikta med CIO in ADF se bodo takrat obnovila.

Prihodnja konferenca se bo vršila v uradu federalnega delavskega departamenta. Harry Bates, načelnik odbora ADF, je na vprašanje reporterjev, ali se bo konference udeležil kakšen reprezentant Rooseveltove administracije, odgovoril, da se ne bo. Dalje je rekel, da se bodo člani njegovega odbora posvetovali z Greenom, predsednikom ADF, pred obnovo pogajanj. Dosedanji razgovori glede končanja konflikta v vrstah organiziranega delavstva niso prinesli nobenega vidnega uspeha.

Letalski napad na Valencijo

Valencija, Španija, 15. marca.—Pet fašističnih letal je večeraj metalo bombe na Valencijo, glavno špansko pristanišče mesto ob Sredozemskem morju. Koliko ljudi so bombe ubile in ranile, ni znano.

Dvajset let stara češkoslovaška republika je bila formalno raztrgana večeraj. Raztrganje je sledilo dogodkom v Slovačiji in Ruteniji, ko sta proglasili "neodvisnost". Triumfirala je nacistična Nemčija in Hitler je postal gospodar centralne Evrope.

ANGLIJA PROTI INTERVENCIJI V ČEŠKI KRIZI

Značilna izjava premierja Chamberlaina

FRANCIJA NA STRANI ANGLIJE

London, 15. marca.—Premier Chamberlain je večeraj rekel v parlamentu, da ni bilo agresije proti Češkoslovaški, zato se njegova vlada ne bo vmešavala v dogodeke, ki se odigrajo v centralni Evropi. Dejal je, da obljuba, ki jo je dal v zadnjem septembru po sklenitvi monakovskega "sporazuma" in v zvezi s svojo politiko pomirjenja diktatorjev, je veljala le za slučaj "neprovocirane agresije" proti Češkoslovaški, take agresije pa ni bilo.

Obljubo, katero je Chamberlain omenil, je vseboval dodatek k monakovskemu dogovoru, v kateri sta Velika Britanija in Francija garantirali nedotakljivost češkoslovaške meje po odstopu sudetskih krajev nacistični Nemčiji. Ko je neki poslanec očitil Chamberlainu, da se prav nič ne zanima za usodo češke republike, je premier odgovoril, da očitke nima nobene podlage, zaeno pa mu je dal razumeti, da Anglija ne bo podzvela nobene akcije.

Poročila iz Pariza kažejo, da je Francija zavzela slično stališče napram češki krizi kot Velika Britanija. Francija ji bo sledila in držala roke proč. Podzvela ne bo nobenega koraka, da zaščiti Čeha pred dominacijo nacistične Nemčije. Širijo se celo govorice, da se Anglija in Francija ne razburjata in slednja celo upa, da bo imel Hitler polno delo v zvezi s nacistično ekspanzijo proti vzhodu in da ne bo mogel podpirati Italije, ki zahteva koncesije v francoskih kolonijah v Afriki. To pomeni, da Mussolini brez Hitlerjeve podpore ne bo opravil nič in moral bo umakniti zahteve.

Unija se zahvalila čikaškemu županu

Chicago, 15. marca.—Delegacija, katero so tvorili uradniki unije klavniških delavcev, se je večeraj oglasila v uradu župana Kellyja in se mu zahvalila za posredovanje v stavki, ki jo je ta unija oklicala proti Union Stock Yards & Transit Co. Ben Brown, predsednik unije, je prečital resolucijo, ki jo je unija sprejela na svoji seji in v kateri je rečeno, da je Kellyjeva zasluga, da je bila stavka poravnana z zmago delavcev. Sporazum med unijo in kompanijo je bil dosežen zadnji teden s podpisom pogodbe.

Razgovor po radiu o češki krizi

Chicago, 15. marca.—Intervju po radiu o zadnjih dogodkih v Češkoslovaški se bo vršil v četrtek, 16. marca, popoldne od 5:45 do 6, centralni čas. Jan Masaryk, bivši češki poslanik v Londonu, bo odgovarjal na vprašanja, katera mu bo postavil H. V. Kaltenborn, komentator Columbia Broadcasting Co. Masaryk bo govoril na radiopostaji WBBM v Chicagu. Kaltenborn pa na radiopostaji WABC v New Yorku. V Chicagu bosta oddajali program postaji WBBM in WIND, v vseh drugih mestih pa postaje Columbia Broadcasting Co.

Letalska nesreča v Belgiji

Bruselj, Belgija, 15. marca.—Belgijsko letalo je večeraj v letu proti Londonu tresklo na polju v Harenu. Trije člani posadke so se ubili.

Martin se ogreva za 'delavsko' cerkev

Priznal je svojo nesposobnost kot delavski vodja

Detroit, Mich. — (FP) — Homer Martin je ostal osamljen po konvenciji svoje frakcije avtne unije, ki naj bi konkurirala z obo, ki se prične 27. marca v Clevelandu. Na banketu, katerega je po zaključanju konvencije Martin priredil reporterjem, je dejal, da je njegova največja ambicija ustanovitev "delavske" cerkve v Detroitu. Ob tej priliki je tudi priznal, da je bil pod silnim pritiskom v zadnjih treh letih in da bi moral resignirati kot predsednik avtne unije, ko je bila ta na vrhuncu svoje moči.

Delegatje na Martinovi konvenciji so reprezentirali le 17.000 članov. Nobena velika krajevna unija ni poslala delegatov na konvencijo. Jay Lovestone, bivši komunist, je še vedno Martinov zaveznik, čeprav je konvencija sprejela resolucijo, da ne more noben komunist, fašist ali nacij postati član Martinove frakcije. Lovestone je predsednik Neodvisne delavske lige in glavni Martinov svetovalec.

Detroiti listi so se povečini norčevali iz Martinove konvencije. Odkrili so, da je le nekaj delegatov prejelo dnevnice od unij, ki so jih izvolile. Plača teh je bila \$7.50 na dan, drugi, ki sploh niso zastopali unij, pa so dobili \$5 na dan. Dnevnice in druge stroške jim je plačal Martin.

Bodočnost izoliranih Martinovih grup bo kratka. Nekatere unije so se že izrekle za vrnitev v organizacijo, ki jo vodijo člani eksekutivnega odbora, katere je CIO priznal za legalne predstavnike organiziranih avtnih delavcev. Martin je po zaključanju konvencije naznanil, da bo imel več shodov v središčih avtne industrije.

Hitler je gospodar Slovačije

"Republika" se pridruži protikomunističnemu paktu

Bratislava, Slovačija, 15. marca.—Slovaki so omamljeni valed hitro drvečih dogodkov in se niti jasno ne zavedajo, kaj se godi okoli njih, ko so naenkrat postali državljani nove "republike" pod zaščito nacistične Nemčije.

Slovaški parlament je večeraj pretrgal zvezo s Češko in naznanil ustanovitev republike. Premier Slovačije je postal dr. Josef Tiso, katoliški duhovčen in volja slovaške klerikalne stranke Tiso je dobil od Hitlerja, ko se je sestel z njim Berlinu, zagotovilo, ta bo nemški diktator protektiral "neodvisno" Slovaško z oboroženo silo.

Slovačija bo najbrže sklenila carinsko zvezo z Nemčijo in se pridruži protikomunističnemu paktu, v katerem so povezane Nemčija, Italija, Japonska in Ogrska. Plesati bo morala po taktu godbe iz Berlina. Zdal napovedujejo, da bo pričela posnemati Nemčijo v persekuciji židov. V Slovačiji je okrog 39.000 židov.

Mehaniki zapretili s stavko

Chicago, 15. marca.—Mehaniki, uposleni v delavnica letalske družbe Eastern Air Lines, so zapretili z oklicem stavke, če ne bo kompanija pristala na zahtevo glede zvišanja plače 85 centov na uro na \$1.15. Delavci so organizirani v uniji Air Lines Mechanics Assn.

Domače vesti

Novice iz Minnesote
Hibbing, Minn. — Dne 10. marca si je vzel življenje John Jerše, star 59 let in doma iz Manče pri Kranju na Gorenjskem. Tu je živel okrog 30 let in zapuščal ženo in šest odraslih otrok. Spadal je menda k JSKJ. Kaj ga je gnalo v smrt, ni znano, zanimivo je pa to, da je njegov brat tudi izvršil samomor na enak način pred leti v Chicagu. — Dne 10. t. m. je v Evelethu umrla žena Antona Bobona, stara 67 let. Bila je dolgo let tukaj in zapuščala moža, dva sinova in tri hčere.

Nov grob v Illinoisu
Wenona, Ill. — Tu je umrla Hedvika Swiatek, 70 let, stara 37 let in doma od Kamnika na Gorenjskem. Bila je vdova in tu zapuščala sina, očeta in dva brata.

Kritika kupčije z Brazilijo

Senator Lewis oplazil Roosevelta

Washington, D. C., 14. marca.—Pogodba, ki jo je sklenila Rooseveltova administracija z Brazilijo, da slednja dobi \$120.000.000 kredita, je bila večeraj odisana v senatu. Senator James H. Lewis, demokrat iz Illinoisa, je dejal, da bo kredit bolj koristil nacistični Nemčiji in drugim evropskim državam nego Ameriki. Lewisov argument so podprli štirje drugi senatorji.

Edino Alben Barkley, vodja demokratske večine v senatu, je zgovorjal transakcijo. Vse kaže, da bo Rooseveltova administracija naletela na potežkočo, da pridobi senat za odobritev predloga, da Amerika posodi brazilski državi banki \$50.000.000 v zlatu.

Senator Reynold je izjavil, da je Oswaldo Aranha, zunanji minister Brazilije, ki je sklenil kupčijo z Rooseveltovo administracijo, potegnil Ameriko za nos. "Nedavno je brazilska vlada naznanila, da bo potrošila st milijonov dolarjev za ojačanje svoje oborožene sile v prihodnjih petih letih in od te vsote \$70.000.000 v Nemčiji, \$15.000.000 v Veliki Britaniji in v Ameriki ostalo vsoto," je rekel Reynold. On je tudi opozoril senat, da Brazilija ne plačuje svojih obveznosti na privatne dolgeve, ki jih je naredila v Ameriki. Ti dolgovt znašajo \$360.000.000.

Senator Lewis je rekel, da ameriško posojilo Braziliji kriš smisel, če že ne provizij Johnsonovega zakona, ki prepoveduje posojila državam, ki ne plačujejo obresti na svoje dolgeve v Ameriki.

Zaslišanje o delavskem zakonu

Washington, D. C., 15. marca.—Senatni delavski odtsek bo na svoji jutri določil dan, ko se prične zaslišavanje o amandiranju Wagnerjevega zakona, ki garantira delavcem pravico organiziranja in kolektivnega pogajanja. Odtsek je večeraj dobil pismo od Williama Greena, predsednika Ameriške delavske federacije, s protestom proti odlašanju zaslišanja. To se je imelo prileti 10. marca, a je bilo odloženo zaradi mirovnih pogajanj med ADF in CIO.

Vojaška parada na Dunaju preklicana

Dunaj, 15. marca.—Vojaška parada v počast Hitlerju, ki se je imela vršiti danes na Dunaju, je bila preklicana. Danes je obletnica Hitlerjevega triumfalnega pohoda na Dunaj, ki je sledil anekdotični Avstrije.

PRICETEK POGAJANJ MED RUDARJI IN MAGNATI

Unija zahteva skrajšanje delovnega tedna

NACRT O DELITVI DOBIČKA

New York, 15. marca.—Večera so se otvorila pogajanja med rudarsko unijo United Mine Workers of America in reprezentanti kompanij, ki obratujejo premogovnike na polju mehkega premoga, glede sklenitve nove pogodbe. Ta naj bi nadomestila sedanjo, katere veljavnost poteče 31. marca. V industriji mehkega premoga je uposlenih 338.000 rudarjev.

Sedanja pogodba določa sedemurnik, delovni teden 35 ur, \$6 plače na dan na severu in \$5.50 na jugu. Rudarji pa zdaj zahtevajo šesturnik in skrajšanje delovnega tedna na 30 ur ter zvišanje meze za 50 centov na dan. Dalje zahtevajo, da mora biti meza starih in pohabljenih rudarjev, ki ne kopljejo premoga, temveč opravljajo različna druga dela, najmanj \$5 na dan.

Predsednik rudarske unije UMWA je John L. Lewis. Rudarji so za to, da se v novo pogodbo vključijo provizija, da morajo oni dobiti delež dobička, ki ga prinese mehanizacija dela in instalacija novih strojev, ker temu sledijo odslavitve rudarjev.

Te zahteve so rudarji predložili, čeprav vse kaže, da jim operatorji ne bodo ugodili. Oni se pritožujejo proti konkurenci trgovcev z oljem in drugim kurilvom, ki izpodirva premog. Načelnik pogajalnega odbora operatorjev je Walter Robison iz Clevelanda.

Dalje rudarji zahtevajo dvatredenske počitnice na leto s plačo. Sedanja pogodba nima določbe glede plačanih počitnic. Druge zahteve vključujejo zdravniško oskrbo, zdravljenje v bolnišnicah in izenačenje sistema odplačanja unijskih prispevkov po kompanijah.

Amerika izgublja prebivalce

Več imigrantov odide kakor pride

Washington, D. C., 15. marca.—Združene države imajo nov problem, ki se je pojavil prvič v zgodovini ameriške republike. Ta problem je izguba prebivalstva. Prvič v zgodovini se je priseljevanje v to deželo zaobrnilo in imigranti, namesto da bi prihajali v Ameriko, odhajajo iz Amerike.

Statistični podatki delavskega departamenta, ki kontrolira imigracijo, kažejo, da se je v zadnjih osmih letih 4.260.000 oseb priselilo v Združene države, v istem času se pa je 4.487.000 oseb izselilo iz Združenih držav. Rezultat: Amerika je izgubila 227.000 prebivalcev valed izselitve.

Japonska bo branila pravico ribolova

Tokio, 15. marca.—Japonska bo branila pravico ribolova v ruskih vodah tudi z oboroženo silo, če bo treba. Tako je izjavil Tadaširo Inouje, član višje državne zbornice. On je tudi rekel, da se sovjetske avtoritete motijo, če mislijo, da se bo Japonska odpovala tej pravici.

PROSVETA
THE ENLIGHTENMENT
GLASLO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE
PODPORNE JEDNOTE
Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Maribor: na Edrinskih črtah (vrem. časopis) in Kladno
\$2.00 na leto, \$1.50 na pol leta, \$1.00 na četrt leta; in Chicago
in Cleveland \$1.50 na leto, \$1.00 na pol leta; in Los Angeles
\$2.00 na leto, \$1.50 na pol leta, \$1.00 na četrt leta.

Subscription rates for the United States (except Chicago)
and Canada \$2.00 per year, Chicago and Cleveland \$1.50 per year,
foreign countries \$3.00 per year.

Člani dobivajo po dopisovanju — vključno s poštnimi stroški — brezplačno
glasilo in lastnino. Rokovalec literarne vsebine (člani, po-
srednik, urednik, urednik) se vrnejo poštom ali v slovenski
jezik. Če je prišlo po pošti, se vrnejo poštom ali v slovenski
jezik. Advertisement rates on agreement. Manuscripts of contribu-
tors and unaccepted articles will not be returned. Other
manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned
to sender only when accompanied by self-addressed and stamped
envelope.

Redakcija: na vsaki točki s strani
PROSVETA
2027-28 So. Lawrence Ave., Chicago, Illinois
MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Glasovi iz naselbin

Barbičev pogovor z Omanom
Cleveland, O. — Newburške novice v Ameriški Domovini z dne 4. marca vsebujejo tudi "nekega" Franka Barbiča in "free press". Kakor sem slišal poročila te novice sam duhovni vodja društev "najsvetejšega imena" kanonik J. J. Oman. On piše: "Neki Frank Barbič (kakor da bi jim bil nepoznan pri "najsvetejšem"), ki je že leta sramotil vero (katero?), cerkev in Boga s svojim nemiselnim pisanjem in protisrskih listih, se sedaj pere in jezi na zvezo društev sv. imena ter pravi, da ga hoče pripraviti ob delo. Ni tako, mr. Barbič! Te nesreče vam ne želimo, pač pa zahtevamo, da prenehate zvito pisariti in natolcevati veri in cerkvi neresnične in nečastne reči."

Torej to je ukaz — sličen kakor jih je dajal ruski car svoji dumi. Ampak jaz ukazov ne sprejemam kolikor se tičeje vprašanja, kaj smem in kaj ne smem, in to od dušnih krmarjev sinjega neba. Mislim, da mi ustava Združenih držav dovoljuje svobodno izražanje, in sicer prav toliko kakor fatru Omanu Jagru, Grdini in Janezu Debevcu, uredniku AD. In to je bilo do sedaj vse, kar sem se poslužil. Če sem poročal resnico ali ne, prepuščam tisočim čitateljem raznih listov.

Fater Oman in drugi duhovniki, ki se radi vtikate v naše kontroverze, povejte mi tole: Čemu vi prinašate na površje vero, cerkev in Boga in se skrivati za njimi? Mar zato, ker vam ni mogoče plezati skozi resnico, katero čitate v Prosveti, katero smatrate za brezverski list? Najbrže bo tako. Ta dopisnik je poročal fakto in vam ne more pomagati, ako niso v vaš prid. On tega ni kriv, kar se dogaja, kadar je ta ali oni član SNPJ mrtev. Mi moramo v poročilih povedati fakto, v pa zahtevamo, da bi jih ne smeli. Povedati vam moram, da je to proti veri. Ko prisrežemo, moramo izgovoriti: "I shall tell the truth, nothing but the truth, so help me God." Torej vidite, da moram vaš ukaz odkloniti, ker mi tako vest veleva.

Vi dušni pastirji in vaši kolegi pogrebni Tone, urednika James Debevec od AD in Jerič od AS, se morate zavediti, da kadar vam serviram dopis, ni to noben napad na vero, cerkev in božanstvo. Veste, jaz nisem kriv, ako meni možgani bolj funkcionalno kakor vam, ki me dolžite zvitega pisanja. Povejte vam, kadar vam odgovarjam, da vera, cerkev in višje bitje pri tem nimajo nobenega opravka. Vi ste ljudje kot smo m idruji in lahko delate za dobro ali slabo stvar. In ako ste na napačni poti, si lastim pravico vam to povedati, kakor si tudi vi lastite isto pravico povedati meni. In o tem govorimo kot ljudje, ki smo vsi enako ustvarjeni in imamo vsi pravico do življenja na tem svetu, kateremu pravimo zemlja.

Čudna je ta vaša logika, to vaše večno ponavljanje: napadate vero, cerkev in vsega človeka! Ali ne veste, da se smešite s tem? Kako mi je mogoče napadati vero in Boga? Cerkev bi že lažje, ker je vidna. Ampak čemu? Stavba sama ne more niko-

mur nič škodovati, razen če se nanj zruši, ali pa če se tako zgodi kot se je Slovenski dobrodelni zvezi, ker dobri farani niso plačevali dolga. In sedaj je pa ta "foreclosure". Mar je tudi to napad na cerkev?

Razložite nam tudi tole: Ko je "father" Coughlin napadel Roosevelta z lažnikom, niso ljudje rekli, da je vera izgovorila to besedo, ta napad, marveč katoliški duhovnik-demagog. In potem se pa hoče katoliški pogrebnik Anton Grdina obračati na predsednika, ki je bil sam sramotno razžaljen po katoliškem duhovniku. Kako se to ujema, gospod Oman? Mar za vas velja dvojna mera, dvojna morala?

Vi pravite, da me niste hoteli spraviti ob službo. James Debevc pa je rekel v nekem "beer parlorju" pred J. F., da boste skupaj dobili 8000 podpisov. John mu je odgovoril: "Če jih boste vi dobili osem tisoč, jih bomo mi dobili šestnajst tisoč, da ga obdržite pri delu." Ampak tega ni treba, ker podpis niso potrebni ne za ne proti. Družba ne mara verske vojne, kot je bila na primer pred 30 leti pri sv. Vidu na 62. in Glas av. Tak boj ohranite sami zase. Sicer pa: če sem slab človek, me bo Bog itak kaznoval. Čemu bi se Bog utrudil? Miss Thompson so tudi hoteli s protesti spraviti ob službo pri General Electric Co., pa ni šlo.

Frank Barbič, 53.

Detroitške novice

Detroit. — Delavske razmere so pri nas kakor po navadi vsako leto ob tem času. V lokalnih listih je res veliko kričanja, koliko se producira, v resnici pa je zmorni manj dela. Upajmo, da se bodo delavci toliko zavedli, da se bodo dobro organizirali in dobili dobre voditelje v avtni uniji, ki ima svojo prihodnjo konvencijo v Clevelandu ob koncu tega meseca.

V Slovenskem narodnem domu je zadnje mesece bolj mrtvo. Vzroki so različni, glavni pa je menda ta, da imajo kulturna društva zdaj svojo sezono in da morajo tja, kjer prostori odgovarjajo. Poleg tega pa so tudi imeli dosti snega, kar je bilo ob koncu tedna najbolj občutno za dom. Ker se je dvorana oddajala tudi tujcem, je prišel gospodarski odbor do zaključka, da se to preneha. Torej zdaj se bomo lahko sami zabavali v domu koncem tedna. Za soboto in nedeljo bo dom preskrbel tudi dobro godbo. Zenski odsek je zopet prevzel kuhinjo v svoje področje ob nedeljah. Torej pojdi- mo jim na roko, da bo več življenja v domu.

Zadnjo soboto, 11. marca, je bil naš gost pevski zbor Svoboda, ki je zapel nekaj lepih pesmi. To je oživel ves dom in so celo še Kansaščani izvajali slovenski "big apple". Torej lepa hvala Svobodi in upajmo, da se še vidimo.

No, kam pa na dan vseh Jožetov in Jozefin, ki bo v nedeljo? Naši Jožeti in Pepce so se dogovorili, da bodo obhajali svoj imendan v soboto dne 18. marca v SND na zahodni strani. Saj imamo pet Jožetov kar v uradu SND. Tudi muzikant je Jože in kje so pa še drugi. Torej vsi Jo-

žeti in Josephine na plan! In tisti, ki bo najboljši srečen, bo še nagrado dobil.

Federacija SNPJ je tudi na delu. Sedaj pridno vežba mladino za proslavo, ki bo na spominski dan, če sem pravilno informiran.

A. Naprudnik, 121.

Proslava pionirskega društva

Cleveland, O. — V nedeljo slavijo društvo Naprej 5 SNPJ svojo 35-letnico. Ob tej priliki je podan krasen program, pri katerem bodo sodelovala razna pevska društva, clevelandski glavni odborniki, glavni predsednik Vincent Cankar in drugi. Zanimiva točka bo, ko bodo skupni odrasli pevski zbori zapeli nekaj pesmi, in sicer zbor Slovan, Sloga, soc. in sam. Zarja. Zanimiva bo tudi živa slika, ki jo vprizori klub "Statuets" pod vodstvom poznanega Vinka Coffa, in prav tako igra, ki jo bodo igrali člani mladinskega krožka.

Društvo Naprej je od svojega početka pa do danes korakalo po poti napredka ter si pridobilo ugled med našo napredno javnostjo. Prvi predsednik društva Naprej je bil Jože Zavertnik, po kojni Prosvetini urednik. Proslave se seveda tudi udeležijo živeči ustanovni člani.

Ni dvoma, da bo dvorana Narodnega doma zasedena do zadnjega stola. Vabimo tudi naše "jednotarje" iz bližnjih naselbin, da prihite na našo proslavo in z nami vred praznujete 35-letnico največjega društva Slovenske narodne podporne jednote. Torej na svidenje v nedeljo ob treh popoldne v avditoriju Narodnega doma na St. Clair Ave. Milan Medvešek, 5.

Opera "Carmen" v SND

Cleveland, O. — V petek zvečer, 17. marca, bo podana po The Cuyahoga Opera Association in Federal Music Project populizirana Bizertova opera "Carmen" v avditoriju SND na St. Clair Ave. Pričetek ob 8.15 zvečer. Vstopnina samo 35c. Glavno vlogo bo igrala clevelandska operna pevka Carabella Johnson. Okoli 60 pevcev nastopi v zboru in 75 godbenikov v orkestru pod vodstvom mojstra Arpada Kurinskyja.

Za vse ljubitelje boljše glasbe bo v petek večer prostor v S. N. Domu.

Leo Poljšak.

To in ono iz Clevelanda

Cleveland. — V nedeljo dne 5. marca se je v SND na Waterloo vršil koncert treh bratov družine Franka Stejkota iz Collinwooda. Koncert se je prikel točno ob napovedanem času, ob 3.30 popoldne, ker so bili posetniki ob času na mestu in napolnili dvorano do zadnjega kotička. Res prav lepa udeležba inteligentnih ljudi.

Program je otvoril Ant. Rupnik, predsednik pripravljalnega odbora, ki je pozdravil navzoče. Nato smo videli krasno in zelo pomenljivo živo sliko, katero je priredil Vinko Coff s pomočjo svojega kluba — hekerke in mrs. Coff. Vinko je tajnik SND in mojster v prirejanju živih slik.

Po tej sliki so nastopili Slejkovi bratje — Frank, Stanley in Edward. Na piano jih je spremljala miss Vera Milavec, ki je tudi mojstrica v tej stroki. Slejkotovi fantje so se izvrstno postavili. Poznalo se je, da so dobro potrudili in da jih učil dober profesor.

Po koncertu je bil ples v obeh dvoranah. Plesalcev je bilo dosti,

ker mladina ne da dosti na post. Tudi katoliška mladina ne! Kuhinjo so imele v oskrbi članice ženskega odseka SDD, ki so izvrstno postregle, kakor tudi točaji in vsi drugi delavci. Vse se je izvršilo izvrstno, bolje kakor pa je odbor pričakoval. Hvala vsem skupaj, družini Slejkovi pa moje čestitke.

Ravno tisto nedeljo zvečer se je proslavljala 15-letnica Slovenskega narodnega doma na St. Clairju z banketom, katerega sem se tudi jaz udeležil. To je največji in najbrže tudi najlepši narodni dom v Ameriki in menda tudi v starem kraju. Udeležba je bila srednja. Bila bi gotovo večja, ako bi ne bilo dveh oziroma treh priredb na isti dan. Ampak bil je lep večer in navzoči so bili z banketom in programom zadovoljni. Le program je bil predolg. Peli so dueti, kvarteti, obe Zarji in mladinski zbor Slavčki. Tudi govornikov je bilo več. Govorili so J. Skuk, predsednik SND, župan H. Burton, ki je hvalil posebno pisatelja Adamiča in čestital Slovincem, ker je pisatelj naš rojak. Tudi okrajni sodnik Laushe je pohvalil Adamiča in rekel, da je škoda, ker ni tudi on navzoč. Frank je govoril tudi o svojih sodnijskih skušnjah in humorističnem tonu. Pomenljiv in daljši govor je imel sodrug Etbin Kristan, katerega so mnogi prvi slišali. Čeprav se možak ni dobro počutil, je na navzoče napravil dober vtis. Ne smemo pozabiti, da je mož že v 73. letu svoje starosti. Govorilo so še pesnik Ivan Zorman, John Marn, L. Medvešek, Fr. Somrak in par drugih. Predstavljeni so bili vsi zastopniki domov in naših podpornih organizacij. Stoloravnatelj je bil Vatro Gril, urednik Napredka.

Vreme imamo v Clevelandu in okolici izredno lepo. Solnce sije kot pomlad. In vsak čas pričakujemo pomladi in — regrata.

V soboto dne 18. marca se vrši ples Progressivnih Slovencev, krožek 1, v SDD na Waterloo. Vsi in vse ste vabljene. Godba Johna Pecona. Vstopnina samo 25c. Progressivne Slovenke so naše napredne žene, ki podpirajo vse naše napredne ustanove in akcije. Vseh nas je dolžnost, da se udeležimo njih priredbe.

V nedeljo, 19. marca, pa bo proslavljalo svojo 35-letnico pionirsko društvo Naprej št. 5 S. N. P. J. To društvo oziroma njegovo članstvo je oralo ledino v naši metropoli. Je tudi največje društvo SNPJ. Kot glavni govornik bo nastopil predsednik jednote Vincent Cankar. Kot predsednik društva Vodnikovega venca 147 SNPJ uljudno vabim članstvo našega društva, da se polnoštevilno udeležite te proslave. Obe društvi gresta vedno najbolj prijateljsko ramo ob rami. Torej v imenu našega društva najlepše čestitke društvu Naprej! In na svidenje!

V teku je tudi kampanja za nove naročnike na Cankarjev Glasnik. Vse zavedne rojake širrom Amerike vabim, da se naročijo na to leposlovno in kulturno revijo.

Anton Jankovich, 147.

Iz dešja pod kap

Clairton, Pa. — Lansko leto je v predmestju Clairtona jeklarski trust postavil veliko novo jeklarno za 45 milijonov dolarjev. V tej tovarni izdelujejo pleh v velikih ploščah in iz tega pleha seveda različno robo; v slučaju vojne bodo prav gotovo izdelovali tudi municijo. Pravili so, da bo uposlenih 6000 delavcev. Pred 25 leti bi bilo to mogoče res, ali danes je to število veliko pretirano, ker v jeklarni opravljajo vse delo stroji. In ako bi bilo v resnici uposleno to število, bi bilo delavstvo še vedno na slabšem, ker so širom dežele zapri več manjših in zastarelih tovarn in premostili produkcijo v Clairton.

Včasih so gradili tovarne ob rekah, ta tovarna pa stoji na hribu v bližini letališča in Alegheyny County South parka. Ta park meri tisoč akrov zemlje. Vse je dobro preračunano za slučaj vojne: v parku in na letališču vojakji, v tovarni pa municija.

V tem mestu je jeklarski trust posedoval več sto akrov zemlje. Pa so zbarantali z neko družbo iz Philadelphije, da zgradi 300 hiš s sodelovanjem zvezne sta-

Armade na krilih vetrov

Ko je bila železnica še nova, so jo dolžili, da je prava morilka ptic. Stotine in tisoči lastov ter drugih ptic selivk so zadevali ob lokomotiv, ki jih ptice še niso bile navajene. Mnogo je bilo tedaj žrtev v ptičjem svetu. Ko so se po- zneje pojavili brzobjavni drogi in žice, so se ptice spopetka tudi niso znale izogibati, pa jih niso sploh videle. Tudi to je zahtevalo mnogo žrtev. Danes so se ptice že davno privdale lokomotiv, žite in avtomobilov. Pogostoma se celo opazoval, da sedajo njih tropi na postajah na strehe železniških voz in potem z njimi tudi malo potujejo naprej.

Na prekomornikih se to pogostoma dogaja. Znanj naravoslovec dr. France pripoveduje, kako so se nekega dne, ko je potoval v Južni Ameriko naselili veliki tropi morskih lastov na jambore, kako so iskali žuželk po krovi in tudi očitno utrujeni počivali. Nekoliko dni so potem ptice potovale s parnikom, nenadno pa so ladjo zapustile in izgubile v določeno smer. In baš v tej smeri so se naslednji dan pojavili ognjeniki in ledeni vršaci južnoameriških Kor-diljer. Uganka je bila vsem, kako so mogle živali sluti kopnino.

Ptice pa se niso še privdale letal. Vsi piloti bi vedel kaj povedati o ptičah, ki so se za- letele v njegovo letalo. Letalo jih celo nekako privlačuje. To pa se dogaja tudi v nekajih višinah, kar ni čudno, saj potujejo baš selivke kaj rade nad oblaki.

V novejšem času je znanost ugotovila nekaj nepričakovanega. Vse ozračje je do najvišjih višin napolnjeno z velikimi tropi najrazličnej- ših živali in rastlin. Ta bitja plovejo v viš- nah delno s pomočjo kril, delno pa jih nosijo zračni tokji kakor jadralna letala. V višini de- set tisoč metrov in še več potujejo z brzino ve- trov nad deželami.

Ta živi svet imenujejo "zračni plankton", po naliki s svetom živih bitij, ki plava oziroma visi v vodi v bližini njegove površine. Posebna pozornost so zračnemu planktonu posvečali angleški raziskovalci, ki so ga lovili deloma z mrežami na ladijskih jamborih ali na visokih radijskih antenskih stolpih, deloma pa tudi v letali, ki so jih bili opremljeni z velikimi vrečami podobnimi mrežam. Ugotovili pa so, da s temi pripravami ne morejo višje nego v višini 1500 do 1800 m, ker so vetrovi tam zgoraj tako močni, da raztržejo vsako, še tako trdno mrežo. Toda že do te višine so našli najrazlič- nejše čudne stvari.

Milijoni žuželk brencijo tam okrog, pa naj bodo nad mesti, polji ali nad morjem. Večina teh živalic je seveda v spodnji zračni plasti od 3 do 50 m. V deset metrov dolgo mrežo so ujeli v desetih urah nič manj nego 23,000 žuželk. Lahko bi rekli, da živimo v pravem želskem morju in trditve naravoslovcov, da predstavljajo glavno maso živali žuželke, velja tudi za življenje v ozračju.

V višini med 50 in 100 m je še vedno 8000 ozračnih prebivalcev na istotilsknem prostoru, do višine 300 m pade to število potem na 4400. Potem pa sledi nenaden skok. V večji višini je ozračje namreč bolj živo. Do višine 600 m štejemo spet 14,700 bitij na vsakih de- set metrov.

Te številke bi sprejemale lastovke s posebnim razumevanjem, saj gre za njihovo pravo lovišče. Kdor opazuje te ptice, ve, da lovijo pred vsem v spodnji plasti in da se dvignejo le pe- redko nad višino 50 m.

Kako bi si razlagali pomnoženo življenje v višjih plasteh pa znanost danes še ne ve. Mar- da ga spravlja na kup kakšna zakonitost zrač- nih tokov. To je verjetno iz tega razloga, ker dobimo tam največ tiste žuželke, ki so prebibi- ke, da mi mogle vztrajno same leteti, a obenem dovolj lahke, da jih morejo njih krila v zrač- nem toku sama držati v višini. V višini 2000 m so našli na pr. listne uši, žitne muhe in listne bolhe, ki so tako rekoč ujetnice zraka. Zrač- toki jih ne spuste, ne dajo jim miru in gotovo jih mora nesteto poginiti od gladi, dokler jih kakšen močan dež ne spravi spet na tla.

Te raziskave nam predstavljajo svet v pravi fantastični obliki. Zemlja je zakrita tako mo- kroč v živ oblak. Milijarde bitij je neprestano obletavajo, a le malo teh bitij je gospodar zrač- nega oceana. Večinam plovejo brez pomoči in proti svoji volji v vetrovih, ki jih zanašajo v velikanske višine, iz dežele v deželo, daleč od morja.

V tem oblaku žuželk potuje s krili vetrov ta- di armada žuželških jajčec, malih alg, glivnih trosov in bakterij. Čim manjše so te tvorbe, tem bolj se odtegujejo zakonom težnosti. Zrač- ni tokji jih zanašajo tem lažje v najvišje vi- šine, do najvišjih "ovčic" in celo nad nje. I- letalom in stratosfernim balonom so ugotovili bakterije tudi v stratosferi in lahko si pred- stavljamo, da morejo najmanjša izmed teh zračnih bitij uiti celo območju zemlje ter oplo- vati v svetovno prostornino. Slavni švedski učenjak Svarte Arrhenius je že dolgo tega na podoben način razlagal nastanek življenja na zemlji, življenja, ki je prišlo skozi svetovni prostor z drugih nebesnih teles do naše pre- mičnice. Najnovejša raziskovanja kažejo, da bi utegnili imeti učenjaki prav.

(Dalje iz prve kolone.)

preproste reveže in kričali so, da "vojna mora- trajati do skrajnega konca." Takšen krik smo slišali tudi od vodilnih komunistov v Madridu, toda, ko je general Miaja — kateremu so komu- nisti peli največjo slavo herojstva, zdaj go- vsujejo z izdajalcem! — obrnil hrbet komunistom, so La Passionaria in ostali komunistični voditelji brž odkurili na varno v Francijo. Heroji, heroji! ...

Kdo je metal bombe v Angliji?

Ob koncu zadnjega tedna je prišla iz Man- chestra v Angliji vest, da je bilo tamkaj obso- jenih sedem Ircev v dolg zapor zaradi metanja bomb ob Angleskem pred nekaj tedni. Med obsojenci je tudi mlada ženska. Obsojenci so sprejeli obsodbo s krikom: "Bog živi Irsko!"

Dobra dva tedna je tega, ko je znano detroit- sko gozbdalo "father" Coughlin v svoji radijski pridigi kratkomalo obdoližil Cehe, da so za- krivili tiste bombne eksplozije na Angleskem. Jan Masarik, sin slavnega ustanovitelja čehoslovaške republike in njenega prvega predsed- nika, je gozbdavemu "fathru" odgovoril, da je prost lažnik. Pri tem je ostalo. Gozbdavci "father" Coughlin od takrat molči o bombah v Angliji — in vest iz Manchestra zdaj potrjuje Masarikovo izjavo, da je "father" Coughlin navadno gozbdalo in infamen lažnik.

Antisemitstvo-antipapeštvo!

Newyorški New Leader poroča, da je znani katoliški tedenski magazin The Commonweal spet lopnil po "fathru" Coughlinu in njegovi protisemitski propagandi. Obenem je The Commonweal dal klobfuto tudi katoliškemu tedniku The Brooklyn Tablet in nekaterim drugim katoliškim listom in magazinom — med katerimi je tudi jezuitska America — ki delajo antisemitsko pajdašijo gozbdavemu Coughlinu. The Commonweal svari Coughlina in njegove antisemitske bratce, da njihova me- dalja "Antisemitstvo," s katero se dičijo na praih, ima lahko na drugi strani zapisano: "Antipapeštvo." To pomeni, da propaganda za antisemitizem prav lahko izzove v Zdrže- nih državah propagando za antikatalicizem!

Mi se ne zanimamo za notranji konflikt med katoliškimi frakcijami v Ameriki. Zanimivo za nas je le to, da ima Commonweal boljše oči kot jih imajo katoliški antisemiti v Ameriki.

Moč antifasistov v Italiji

Zadnje dni je prišla vest, da je Mussolini "zvišal" plače delavcem v Italiji. Razume se, da je "zvišek" veliko manjši kot pa znaša silna porast cen življenjskim potrebščinam zadnje čase v fašistični Italiji, vendar je to zvišanje plač koncesija, katera do danes še nima para v deželi Mussolinijevе diktature.

Poročevalci, ki poznajo razmere v Italiji, so pa informirali ameriško javnost, da je diktator Mussolini moral nekaj storiti zaradi — velike protifašistične opozicije, ki se zelo razširja v Italiji; opozicija je tajna, kljub temu pa je efektivna. Informacije se dalje glase, da je bil zadnji poskus atentata na Mussolinija eden izmed treh! Ostala dva sta bila zamolčana. To je Mussolinija tako poparilo, da je naložil svojemu fašističnemu svetu, naj "zviša" plače delavcem.

Kolkorkoli je že resnice na teh poročilih, fakt je, da ni vse lepo, mirno in v redu v fašističnem cesarstvu. Vse diktature trpe na no- tranji bolezni, ki jih neprestano žre in enkrat jih prav gotovo požre.

Španska tragedija

Poročila, ki prihajajo domala že dva tedna iz lojalistične Španije, dajejo sliko prave godle "vojn v vojni in revolucij, kontrarevolucij in kontrakontrarevolucij" v Madridu, Valenciji, Cartageni in drugje. Konfuzija, ki jo ustvar- jajo ta poročila, je za preprostega človeka ne- razumljiva, toda nam je jasna ena stvar.

Komunistična manjšina — ne glede na to, kako je majhna in raztrgana med seboj — ho- če diktirati za vsako ceno, diktirati ogromni večini. To je vzrok današnjih homatij v Ma- dridu in drugod v španski republiki. Večina španskih delavcev in kmetov, ki so branili re- publiko, pa noče diktature od komunistov, ka- kor je noče od fašistov. To je najlepši dokaz, da večina je demokratična.

Se nekaj se je pokazalo. Ko so komunistič- ni voditelji v Ameriki agitirali za prostovoljce in jih pošiljali v Španijo, so sami — ostali do- ma. Nihče izmed vodilnih komunistov v Ame- riki ni odšel na špansko fronto, lili pa so tja (dalje v nadaljnjem tekstu.)

Protinacijski shod v New Yorku, na katerem je nastopil župan La Guardia kot glavni govornik.

ovice starega kraja

Primorja
nim rudarjem je bila od-
jena novoletna nagrada
ja, februarja 1939. — V
decembra preteklega le-
delavstvo idrijskega rud-
zavesella objuba, da jim
razvesella objuba, da jim
znana mala nagrada —
trinajsta plača — za Bo-
praznike ali pa za Novo
vest je zaupal nek urad-
niške uprave svojemu
čes, da je iz Rima pri-
redil, da se kot priznanje
srdno produkcijo živega
v l. 1938 rudniških nan-
ncem podeli mala nagra-
naj bi za delavstvo zna-
nesek mezde 7 dni (70—80
za paznike pa 20 delovnih
nagrada naj bi bila delav-
podeljena po zgledu običaj-
nih dodatkov, ki jih pre-
vsako leto privatni nap-
ni, kot takozvano "tri-
plača". Glede na težke
je razmere, s katerimi se
prebivalstvo idrijske kotli-
je navezano skoro izključ-
na zaslužek v rudniku, je
zumljivo, da so bili ljudje
ni nad vse vesel in je mar-
računal s to sicer skrom-
pljico pri proračunu izdat-
Božične praznike.

Italija dobavila križarko sovjetski Rusiji
Sovjetska Rusija je že pred
dalj časa naročila v ladjedelnici
v Livornu v Italiji eno križarko.
Pozneje so se pojavila neka nas-
sprotja, ki so vodila do ukinitve
trgovinske pogodbe med o-
bema državama. Italijanska vla-
da je radi tega zaplenila križar-
ko v svrhu kritja obveznosti, ki
jih sovjetska Rusija še ni por-
avnala. Sedaj je prišlo do skle-
pa nove trgovinske pogodbe
med sovjetsko Rusijo in fašis-
tično Italijo. Italijanska vlada
je že dogotovljeno in doslej za-
pljenjo križarko izročila so-
vjetski Rusiji. Križarka nosi im-
e "Taškent", ima 3000 ton in
razvija hitrost 42 vozlov na uro.
Kdo bi si mislil, da je kaj ta-
kega mogoče.

DROBIŽ IZ PRIMORJA

Bane. — V bolnišnico so od-
peljali Eldo Lebanovo, staro 28
let, ki ji je prišlo nenadoma slab-

Gorica. — Po vesteh iz Trsta
je zadnje tedne hudo razsajala
influenca, ki je zahtevala vsak
dan na desetine žrtev. Na Gori-
škem pa se bolezen letos ni raz-
pasla.

Trst. — Pred sodiščem je bila
obsojena na 6 mesecev zopora
pogojno Marija Gorjanc por
Natlačen, ker je obrekovala učitelja,
ki je njeni hčerki naložil
neko kazen.

Trst. — Državno cestno dru-
stvo sporoča, da je cesta od Cola
do jugoslovanske meje prehodna
za avtomobile, isto za cesto pod
Učko.

Tržič. — V morje so spustili
moteocisterno "James J. Ma-
gure" s 14.900 rgt. Zgradili so
jo za družbo Standard Oil Com-
pany iz New Jerseyja.

Trst. — Karabinerji so areti-
rali Antona Runka in Srečka
Gubnerja.

Trst. — Zaradi možganske
kapi so morali odpeljati v bol-
nišnico 67-letnega Mateja Vali-
ča. Njegovo stanje je zelo ne-
varno.

Trst. — 19-letna Terezika Zi-
gon je bila prepeljana v bolni-
šnico, ker jo je ugrizel stekel pes.

Trst. — Železniške električne
viake bodo modernizirali in u-
vedli bodo nove elektr. lokomo-
tive, ki bodo hitrejšje. Zveza med
Reko in Trstom bo postala bolj-
ša, ker bo vlak z moderno loko-
motivo rabil manj nego 2 ur.

Perice pojejo. — Nekega
perice pri javnem studen-
slovesne psmi. Mimo
bel podestat in jim je za-
da bo poslal na lice me-
činskega stražarja, ki naj
blufata, ako ne bi nehale
stih pesmi. Perice pa se
dale ustrašiti, temveč so
dalje pele. Ko so pozneje
otli domu, so se celo usta-
pred podestatovo hišo ter
plesale in pele naše psmi.

Perice proge in električni
kon niso za naše kraje

februarja 1939. — Letoš-
ma je dovolj zgovorno do-
da elektrčne proge niso
še kraje. V dnevih, ko je
valo, je poledica prepreči-
zrabo železniških lokomo-
električni pogon. V obrat-
rali staviti lokomotive na
pogon na vsej progi iz Re-
St. Petra, pa tudi od tu
proti Trstu in Postojni.

Prasiča na leto
februarja 1939. —
je, da morajo po nekaterih
večje, po drugih manjše
placovati za takšno pri-
mo na zaklanega prašiča.
zakolj morajo sproti prija-
ničnim oblastem in obe-
placati določen znesek. Če
pravi kmet zakolj treh ali
prasičev, plača od prvih
prasičev, ki je manj-
se nanasa na domačo po-
od vsakega nadaljnjeja
ta je mora plačati višjo tak-
zneskom, ki je določen za
prasičev namenjenih za
sko ali industrijsko potroš-
Pri tem ni odločujoče niti
članov družin in niti za-
glede na obseg posestva.

gradu gradijo dalje za Ma-
džarsko
več let ima Madžarska ne-
zgovornih ladij, ki so regis-
trirane v Trstu. V Trstu so tu-
radni prvo ladjo za Madžar-

Trst. — 8000 kv. met. grmi-
čevja je pogorelo v bližini Na-
brežine. Škoda je neznatna.

Trst. — Zaradi poneverb v
škodo tvrdke Reitner so bili are-
tirani in predani sodnji Karl ir
Bruno Kozman, Karl Stibil, Gior-
dano Valeri, Ferd. Gorjup in I-
van Godnič.

Trst. — Zelo strogo evidenco
vodijo fašistične oblasti o praz-
nih stanovanjih in lokalih. Last-
niki morajo v najkrajšem času
javiti vse prazne lokale sindika-
tu hišnih posestnikov. Prestop-
ke kaznujejo zelo strogo.

Vipava. — Posestniki z Gori-
škega se zelo pritožujejo, ker so
sedaj dobili plačilne naloge za
letošnje davke, ki so še enkrat
tako velike kot lansko leto.

Glasovi iz naselbin

(Nadaljevanje z 2. strani.)

novanjske administracije. Kar
je porabne zemlje, jo bodo po-
rabili, kar pa je take, da bi se še
koza ubila na nji, pa zahtevajo,
da jo vzame mesto za park. En-
tak park mesto že ima. Vanj je
zabilo že lepe tisočake, toda še
ni toliko ravnega, da bi mogli
kje igrati žogo. Davkoplačevalec
pa plačaj; če nimaš, si pa izpo-
sodi, dokler je mogoče, potem se
pa vzeš in zaspi kot milijonar.
Ko zjutraj vstaneš, si namesto
zajtrka nekoliko nategni pas in
se priporoči Bogu za večjo srečo.

Na 2. marca je jeklarska uni-
ja CIO priredila piketno linijo,
da prisili delavce na plačevanje
mesečnih prispevkov. Prišlo je
do neredov, v katerih je bilo par
avtomobilov pokvarjenih, šest
delavcev pa nekoliko opraskanih.
Ni pa bilo tako hudo kakor je
časopisje kričalo. Zalostno a ven-
dar resnično je, da je med de-
lavstvom velika brezbriznost.
Nekateri pravijo, da unija ni do-
bra, ker so v nji sami "sucker-
ji", toda v unijo ne stopijo, da bi
pomagali izboljšati ali odpraviti,
kar ni dobrega. Drugi pravijo,
da unije ne potrebujejo, ker i-
mamo zakon, ki določa delovne
ure in plačo.

Ne zavedajo se dejstva, ako
bo delavstvo brezbrizno, da bo
kmalu vse to vrag vzel. V Penn-
sylvaniji že imamo gubernerja
in večino v državni zbornici, ki
ima v načrtu, da uniči vse de-
lavске zakone. Še v Washingtonu
je treba takih, kar se bo naj-
brže zgodilo, potem pa ne bodo
pozivali delavcev na slovo, mar-
več jim enostavno ukazovali, ho-
češ nočeš, moraš.

Naj še omenim, da sem se za-
dajni v neki naselbini udeležil
prirredbe, na kateri je br. Cain-
kar predvajal jednotne slike iz
starega kraja. Veseli me in rad
slišim zanimive govore, saj zato
tudi grem, ampak ti nemir v dvo-
rani pokvari ves užitek in vese-
lje. To se ni zgodilo zdaj prvi-
krat, marveč že večkrat v raznih
naselbinah. Večina udeležencev
gre na priredbo zato, da nekaj
vidi in sliši. Ne gre mi pa v gla-
vo, zakaj se udeležijo tudi tak na-
dutež, ki kali mir in kviri vese-
lje drugim udeležencem, gover-

Trst. — 19-letna Terezika Zi-
gon je bila prepeljana v bolni-
šnico, ker jo je ugrizel stekel pes.

Trst. — Železniške električne
viake bodo modernizirali in u-
vedli bodo nove elektr. lokomo-
tive, ki bodo hitrejšje. Zveza med
Reko in Trstom bo postala bolj-
ša, ker bo vlak z moderno loko-
motivo rabil manj nego 2 ur.

Perice pojejo. — Nekega
perice pri javnem studen-
slovesne psmi. Mimo
bel podestat in jim je za-
da bo poslal na lice me-
činskega stražarja, ki naj
blufata, ako ne bi nehale
stih pesmi. Perice pa se
dale ustrašiti, temveč so
dalje pele. Ko so pozneje
otli domu, so se celo usta-
pred podestatovo hišo ter
plesale in pele naše psmi.

Perice proge in električni
kon niso za naše kraje

februarja 1939. — Letoš-
ma je dovolj zgovorno do-
da elektrčne proge niso
še kraje. V dnevih, ko je
valo, je poledica prepreči-
zrabo železniških lokomo-
električni pogon. V obrat-
rali staviti lokomotive na
pogon na vsej progi iz Re-
St. Petra, pa tudi od tu
proti Trstu in Postojni.

Prasiča na leto
februarja 1939. —
je, da morajo po nekaterih
večje, po drugih manjše
placovati za takšno pri-
mo na zaklanega prašiča.
zakolj morajo sproti prija-
ničnim oblastem in obe-
placati določen znesek. Če
pravi kmet zakolj treh ali
prasičev, plača od prvih
prasičev, ki je manj-
se nanasa na domačo po-
od vsakega nadaljnjeja
ta je mora plačati višjo tak-
zneskom, ki je določen za
prasičev namenjenih za
sko ali industrijsko potroš-
Pri tem ni odločujoče niti
članov družin in niti za-
glede na obseg posestva.

niku ali pa igralcem. Malim o-
trokom se to oprosti, odrasle o-
troke pa je treba obsojati.

Mike Čebašek, 426.

Rudarske razmere v Illinoisu
West Frankfort, Ill. — To me-
stece stoji v sredini premogov-
ne industrije. Vse okrog so ve-
liki premogovniki, moderno ure-
jeni. V njih je delalo tudi veliko
Slovencev. V vsakem rovu je de-
lalo 800 do 2200 rudarjev. Se-
daj ni v njih niti ena tretjina te-
ga števila rudarjev uposlenih.
Vzrok so stroji. Kaj se je zgo-
dilo z odslavljenimi? Nekateri
smo uposleni pri WPA, veliko
pa jih je šlo v Chicago in so
pustili svoje lepe domove.

Dokler ni bilo strojev in ne
konvejerjev v majnah, smo do-
bro zaslužili; dostikrat sem za-
služil na osemurni šift \$10 do
\$12. Nepričakovano pa je kom-
panija dala v majno veliko šte-
vilno konvejerjev in mašin. Tak-
krat smo bili vsi tisti, ki smo
nakladali premog, ob zaslužek.
Nas je bilo polovico preveč in
moralo smo si delo deliti. Delili
smo si ga na vsaka dva tedna,
ali zaslužili smo malo, ker več-
sih nismo dobili več ko en dan
ali dva dni na dva tedna. Drugi,
ki so opravljali različna dela, so
delali vse dni, kolikor je majna
obratovala. Delo je naporno. De-
lala sva dva skupaj in naložiti
svala morala 45 do 50 ton pre-
moga na osem ur, zraven pa še
trdo kopati, ker je bil premog
slabo ustreljen. Ako pa nisva na-
ložila toliko premoga kot je kom-
panija zahtevala, je pa boss za-
gрозil z odslavljenjo.

Tako smo bili organizirani, da
je boss z nami lahko delal, kar
je hotel. Toliko pa smo bili or-
ganizirani, da smo lahko skeba-
li, kar se v okraju Frankfortu v
južnem Illinoisu še danes godi.
Prejel sem plače za eden ali dva
dni, toda unijskih prispevkov
sem moral plačati prav toliko
kakor tisti, ki so prejeli plače
za deset dni. Ali je to bratsko?
Tako je v Lewisovi organizaciji.
Zmeraj gre s slabega na slabše.

Kdo je kriv tega? Nekaj rudar-
jev, največ pa unijški voditelji,
ki se ne brigajo za drugo
kakor za njih mastne plače.
Vsak razumen rudar mora ve-
deti, da taki voditelji, ki niso
izvoljeni po rudarjih, ne bodo
delali v korist njim.

Kdo je povzročil razkol illinoi-
skih rudarjev, se prav lahko do-
kaže. Leta 1932 je z 31. marcem
potekla pogodba. Sklenjena je
bila nova pogodba, ki je določala
veliko redukcijo plač — od \$6.10
na \$5, od \$8.04 na \$5.70 itd. Te
redukcije je Lewis vsilil rudar-
jem na svojo pest. O novi po-
godbi smo glasovali dvakrat in
jo obkrajt zavrgli z veliko veči-
no. Nato je Lewis glasovnice za-
plenil predno so bile preštete in
redukcije so ostale rudarjem.
Kaj potem?

Rudarji so sklicali sejo v
mestnem parku, da na nji skle-
nimo, da se ne bo nikdo prej vr-
nil na delo, dokler ne dobimo na-
zaj stare plače. Ko se je bližala
ura, se je na prostoru, kjer bi
se imela vršiti seja, zbralo že
veliko rudarjev. Nenadoma na-
stane velik krik. Drhal, najeta
po Lewisu, je pretepala rudar-
je in jih razpršila. Jaz stanuj-
em en blok od mestnega parka.
Nekaj rudarjev je pribežalo k
meni, drhal pa za njimi. Noben-
den ni vprašal, če sme stopiti na
moje posestvo, kar vdrli so čez
ograjo in pričeli pretepati rudar-
darje. Pretepli so tudi neko že-
no, po rodu Litvinka. Nihče se
ni upal upreti, ker je bila drhal
oborožena z baseballskimi bati
in revolverji. Med to drhaljo je
bilo mnogo članov UMW, ki so
pretepli lastne brate.

Pe enem tednu tega masakra
je prišel v West Frankfort sam
John L. Lewis. Naenkrat je bila
okrog njega oborožena armada,
po številu okrog 500 mož in že-
na. Okrog njega so stali s puš-
kami in baseballskimi bati. Zra-
ven Lewis je stal tudi neki du-
hoven in molil za uspeh Lewiso-
vega govora. Rudarjev je bilo v
tej skupini malo, ker so bili 90%
proti Lewisu. On je v svojem
govoru hvalil Američane in u-
drihal po inozemcih. Rekel je,
da so mu Američani podložni in
da se mu samo "formerji" upi-
rajo. Rekel je tudi tole: "Vi
Američani, poženite "formerje"
in okupirajte njih domove." Dr-
hal mu je navdušeno aplavdira-

la. Tako je Lewis zdrobil stavko
v južnem Illinoisu.
V severnem Illinoisu so rudar-
ji še nadaljevali s stavko in se
pripravljali, da bodo prišli na
masno piketiranje v južni Illi-
nois. Ko so v W. Frankfortu to
izvedeli, so hitro zbirali prispev-
ke za strelivo. Iz severa so ru-
darji naznanili, da pridejo, in
prišli so praznih rok. Iz W.
Frankforta pa jih je šlo okrog
500 oboroženih mož do okrajne
meje, kjer so počakali v grmov-
ju ob cesti avtno karavano se-
vernih rudarjev. Ko so prišli mi-
mo, so južni "pobojniki" name-
rili strojnice in s strelji poškodo-
vali veliko avtov, nekega fanta
ubili, več pohodnikov pa ranili.
To je bil povod za ustanovitev
PMW.

Jerry Zore,
tajnik društva 313.

**Zabava Progressivnih Slovencev
v SDD**

Cleveland, O. — V soboto, 18.
marca, zvečer se vrši v spodnji
dvorani Slovenskega delavskega
doma na Waterloo Rd. ples in
domača zabava Progressivnih
Slovencev, krožek 1. Naše članice
se že več časa pripravljajo na
to zabavo in gotovo bo to pot za-
bava nadvse dobra; pa saj veste,
kadar se Progressivne razgrem-
mo, da je vselej lušno. Za plesa-
željne bo skrbel orkester Johnny
Pecona, kateri je zelo popularen
in se dobro razume, kako se lu-
di vrte po taktu dobre godbe.

Da se dvorana primerno okra-
si in osreči tudi posameznika, so
naše marljive članice izdelale lep
kovter (bedspread), lepo ročno
delo, kar bo gotovo kras večera
in gotovo bi si vsakdo želel ime-
ti pogrnjeno svojo posteljo s ta-
kim kovterčkom. Pridite in o-
glejte si umetno ročno delo na-
ših članic in razveselite jih z
vašo navzočnostjo. Ker se vrši
ples in zabava na soboto, vam
bomo lahko tudi neomejeno po-
stregle v kuhinji in pri baru.

Ples se prične ob 7:30 zvečer.
Vstopnina je samo 25c. Zatorej
može in žene, fantje in dekleta!
V soboto vsi v spodnjo dvo-
rano Delavskega doma na zaba-
vo Progressivnih Slovencev. Poseb-
no pa vabimo Jožeta in Pepce —
če boste prišli, vam bodo zapele
podoknico — in seveda za godo-
vanje imamo tudi preskrbljeno.
Na svidenje!

Mary Kaserle, 748.

Pojasnilo

Cle Elum, Wash. — Nerada se
oglašam v Prosveti, ali primo-
nava sem javnosti podatki nekaj
pojasnila glede dopisa o tragediji,
ki se je zgodila v družini
Stava, Jakoba. Omenjeni dopis
je bil priobčen v Prosveti dne
28. februarja in se tiče tudi
društva 371 SNPJ.

Med drugim pravi dopisnik, da
sta dva člana društva 371 vdrla
v Jakobovo stanovanje z name-
nom, da ga pretepejo. To je bilo
pred 18 leti in se še prav dobro
spominjam. Lepo jensko nede-
lno popoldne je imel Steve Ja-
kob takrat še samski, v posetu
skupino svojih dobrih prijate-
ljev. Med njimi sta bila tudi ti-
sta dva člana, ki sta po zatrdilu
dopisnika s silo vdrla v njegovo
stanovanje. Imeli so se dobro,
kar je dokaz, da so si prijateljsko
podajali čašice rujnega vinca.
Kako je prišlo do streljanja,
ne bom opisoval.

Po tem dogodku je sledila poli-
cijska preiskava in sodna obr-
avnava, na kateri je bil Steve
Jakob precej ostro kaznovan, na-
padalec pa so bili prosti, kakor
jih dopisnik imenuje. Nadalje
piše, da je pod pritiskom neka-
terih članov društva 371 dobil
obstreljeni član vso bolniško pod-
poro. Glede tega naj bo članstvu
v dokaz zapisnik društvene seje
meseca novembra 1921, ki se
glasi: Sprejet je bil predlog, da
se v zadevi poškodovanega br. F.
J. obvesti glavni urad valod bol-
niške podpore. Ker je društvu
nemogoče izdati bolniške nakaz-
nice, zato naj glavni urad raz-
sodi o tej zadevi. Društvo mu ne
more odobriti bolniške nakazni-
ce, dokler ne dobi pojasnila s so-
dišča obroma obravnave.

Tako govori zapisnik novem-
brske seje 1921. Nato je sledilo
več društvenih sej. Zapisnik se-
je z dne 10. oktobra 1922 se gla-
si, naj društveni tajnik dobi
prepis sodnijskega odloka in naj
ga pošlje na glavni urad. Priza-
detemu članu se drugače ne iz-
roči čeka, dokler se ne uredi te-
ga.

**Novi upravitelj WPA
razjasnil stališče**

Nedavno je Francis C. Har-
rington razposlal širom dežele
svoj prvi radio-govor, odkar je
postal Works Progress Adminis-
trator, in v istem je obelodanil,
da ne namerava nikakih bistve-
nih sprememb v upravi progra-
ma pod svojim vodstvom. Sledil
bo verno onim smernicam, ki jih
je že začrtal njegov predhodnik
Harry L. Hopkins.

Izjavil je, da nima namena po-
vzročiti zmešnjave z uvedbo dra-
stičnih sprememb. Kakršnakoli
izboljšanja naj se izvedejo, se
ista morajo logično razviti iz ak-
tualnega izvajanja programa.
Zaposlilji ljudje, ki so v potrebi,
bodo tudi nadalje preskrbovani
toliko z gradbenim kolikor z ne-
gradbenim delom.

Upravitelj je dal razumeti, da
si bo prizadeval doseči nekatere
poglavitne svrhe. V kratkem
namreč:

- Da work relief naj bo na raz-
poloju onim, ki ga najbolj potre-
bujejo — odstranivši one, ki niso
zares v potrebi.
- Da vzdrži tako visoko stopnjo
izdatnega dela, kakor je pač člo-
veško mogoče ob upravljanju ta-
ko obsežne organizacije.
- Da razvije in izboljša program
v smislu sedanjih izvedbenih na-
črtov.

Društvo 371 se je torej ravnalo
po pravilih. Če je bilo dopis-
niku znano, da so bili pri dru-
stvu 371 škodoželjni člani v za-
devi poškodovanega člana in so
delovali proti blagajni SNPJ, je
bila njegova dolžnost, da bi bil
poskrbel, da bi bili tisti člani do-
bili po pravilih zaslužno kazno.
Dopisnik je bil takrat v preiskov-
valnem odboru glede te zadeve
in tudi član društva 371. Obzalu-
jem, ker je vzel svoje osebne
mrtnje vzel za tarčo društvo 371
in ga vmešal v to zadevo kot
sokrivca in delnega povzročitelja
nervozne, ki je pokojnega Ja-
koba privedla do strašnega čina.

Dopisnik tudi ni točno poročal
o razmerah Jakobove družine, se-
daj vsa mrtva. Družina je imela
dovolj živeža in tudi obleke, ne
trdim tega pa glede denarja; tu-
di zaželjeno sobo bi bil imel, če
bi bil prijateljski v sosesčini.
Toda je bolje, da o vsem tem
molčim.

Kot sem že rekla, se nerada
oglašam. Ker pa ima društvo
371 precejšnje število dobrih in
naprednih članov, je moja dolž-
nost, da branim čast in dobro
ime našega društva, da ne bo
članstvo jednote mislilo, da so
bili kdaj pri tem društvu nasilni
člani, ali pa izkoriščevalci jed-
notine blagajne. Vzemimo si za
zgodbe članke glavnega predsed-
nika Vincenta Cainkarja, ki jih
piše od časa do časa v Prosveti,
ter se ravnajmo po njih. Bodi-
mo složni in bratski, kar bo vsa-
kemu posamezniku v korist.

Mary Zevart, 371.

Novi upravitelj WPA razjasnil stališče

Nedavno je Francis C. Har-
rington razposlal širom dežele
svoj prvi radio-govor, odkar je
postal Works Progress Adminis-
trator, in v istem je obelodanil,
da ne namerava nikakih bistve-
nih sprememb v upravi progra-
ma pod svojim vodstvom. Sledil
bo verno onim smernicam, ki jih
je že začrtal njegov predhodnik
Harry L. Hopkins.

Izjavil je, da nima namena po-
vzročiti zmešnjave z uvedbo dra-
stičnih sprememb. Kakršnakoli
izboljšanja naj se izvedejo, se
ista morajo logično razviti iz ak-
tualnega izvajanja programa.
Zaposlilji ljudje, ki so v potrebi,
bodo tudi nadalje preskrbovani
toliko z gradbenim kolikor z ne-
gradbenim delom.

Upravitelj je dal razumeti, da
si bo prizadeval doseči nekatere
poglavitne svrhe. V kratkem
namreč:

- Da work relief naj bo na raz-
poloju onim, ki ga najbolj potre-
bujejo — odstranivši one, ki niso
zares v potrebi.
- Da vzdrži tako visoko stopnjo
izdatnega dela, kakor je pač člo-
veško mogoče ob upravljanju ta-
ko obsežne organizacije.
- Da razvije in izboljša program
v smislu sedanjih izvedbenih na-
črtov.

Društvo 371 se je torej ravnalo
po pravilih. Če je bilo dopis-
niku znano, da so bili pri dru-
stvu 371 škodoželjni člani v za-
devi poškodovanega člana in so
delovali proti blagajni SNPJ, je
bila njegova dolžnost, da bi bil
poskrbel, da bi bili tisti člani do-
bili po pravilih zaslužno kazno.
Dopisnik je bil takrat v preiskov-
valnem odboru glede te zadeve
in tudi član društva 371. Obzalu-
jem, ker je vzel svoje osebne
mrtnje vzel za tarčo društvo 371
in ga vmešal v to zadevo kot
sokrivca in delnega povzročitelja
nervozne, ki je pokojnega Ja-
koba privedla do strašnega čina.

Dopisnik tudi ni točno poročal
o razmerah Jakobove družine, se-
daj vsa mrtva. Družina je imela
dovolj živeža in tudi obleke, ne
trdim tega pa glede denarja; tu-
di zaželjeno sobo bi bil imel, če
bi bil prijateljski v sosesčini.
Toda je bolje, da o vsem tem
molčim.

Kot sem že rekla, se nerada
oglašam. Ker pa ima društvo
371 precejšnje število dobrih in
naprednih članov, je moja dolž-
nost, da branim čast in dobro
ime našega društva, da ne bo
članstvo jednote mislilo, da so
bili kdaj pri tem društvu nasilni
člani, ali pa izkoriščevalci jed-
notine blagajne. Vzemimo si za
zgodbe članke glavnega predsed-
nika Vincenta Cainkarja, ki jih
piše od časa do časa v Prosveti,
ter se ravnajmo po njih. Bodi-
mo složni in bratski, kar bo vsa-
kemu posamezniku v korist.

Mary Zevart, 371.

Da bo pazil na to, da delavec
WPA dajejo vsak dan pošteno
delo za svojo dmino.

In da stori vse v svoji moči za
uveljavljanje novih odredb, ka-
terih svrha je preprečiti politi-
čen pritisk na delavce in druge
neprimerne politične nakane.

Ko je na kratko začrtal svojo
stališče, je Harrington opozoril,
da ni namerava izvedbo programa
prišel kot tujec, kajti služil je kot
glavni inženir in pomožni upra-
vitelj že od jeseni 1935.

"Že več ko tri leta sem opazo-
val, kako je Mr. Hopkins reševal
mnogovrstna in težka vprašanja
organizacije," je dejal. "Prav si-
guren sem, da on ni nikdar ver-
jel, kakor tudi nisem jaz, da ta
program predstavlja idealen in
dovršjen način, kako naj se pre-
skrbujejo z javnim delom oni za
delo sposobni Amerikanci, ki jim
je treba dela. Midva nisva nikdar
bila mnenja, da imamo pred seboj
ustaljen program z ustaljenimi
metodami. Dejanski se je isti
spremenil in izboljšal od leta do
leta. Pa je v toku svojega narav-
nega razvoja še vedno podvržen
nadaljnjim spremembam in iz-
boljšanjem.

Zelim, da bi kot upravitelj do-
prinesel neki dejanski prispevek
k največji izdatnosti, katere smo
zmožni. Potreboval pa bom po-
moči ne le upravnega osebja,
marveč tudi široke mase delav-
cev WPA, ki so na delu.

Hočem, naj to delo dobivajo
oni, ki ga resnično potrebujejo,
namreč oni, za katere je kongres
namenil to pomožno delo.

Zelim, da projekti, pri kate-
rih sodelujemo z lokalnimi ob-
lastmi, bodo dobro planirani in
da so od največje koristi za do-
tične občine. Mislim, da smemo
to zahtevati in paziti na to, da je
res temu tako.

Pravica nezaposlenih ljudi do
javnega dela je pravica, ki se

SIGRID UNDESET:

JENNY

ROMAN

Poslovni Fran Albrecht

On je bil videti ves veder in mlad v svoji svetli letni obleki. Panamski slammnik mu je pokrival lase.

Jenny je sedla na parobek gozda, Gert pa se je zleknil pred njo v senco velikih košatih brez.

Bilo je žarko vroče in vse tiho. S travo pokriti grič, ki se je dvigal ob obali, je ves porumenel od pripeke. Nad Nesodenom je ležal kovinkosinji oblak s opare, izza njegovega robu pa je pripolzelo nekaj oblakov, belkastih in žoltih kakor dim. Fjord se je razprostiral svetlovišnjev z vblestevajočimi progami toka; jadrnice daleč tam zunaj so ležale tihe in bele in dim parnikov je celo večnost trepetal v zelenih progah po soparnem ozračju.

Med kamenjem pa, ki ga je razgaljala oseka, je curljala voda in povešene, viticam podobne veje brez so se narahlo pozibavale nad njimi; od časa do časa se je kak list, vel od suše, sputil na tla.

Gert je vzel enega, ki se je zapletel v njene bogate, svetle lase — odložila je bila svoj klobuk. Ogledoval je listič:

"Ali ni čudno, ti, da letos kar ne more deževati? Vam ženskam je lahko, ve vsaj lahko hodite v lahkih oblekah. Tvoja obleka je videti sicer napol žalna, če ne bi imela teh svetlo-rdečih kristalov — vendar pa ti izredno dobro pristojata!"

Obleka je bila bela in prosojna, z majhnimi črnimi cvetličnimi vzorci, s številnimi nabori in prepasana s tesnim, črnosivim trakom. Slammnik, ki ga je imela v naročju, je bil taktisto črn, s črnimi žametnimi rožami. Edino bledordeči kristali so ji blesteli na čisti koži vrata.

Sklonil se je naprej, tako, da jo je lahko poljubil na nogo, ravno vrh izrezka njenih solnov. Nato jo je z dvema prstoma pogladil preko fino upognjene nartii s prozorno nogavico ter jo prijel okrog členkov.

Cez nekaj časa je ona narahlo odrinila njegovo roko, on pa je prijel za njeno in jo obdržal, ter se nasmešnil k nji. Tudi ona se mu je nasmešnila, nato pa je obrnila glavo v stran.

"Tako tiha si, Jenny. Ali te muči vročina?"

"Da, da," je rekla ona. Nato sta spet molčala.

Kos poti odtod, tam, kjer je segal vrt neke vije do vode, je divjala na kopaliskem mostu kopica polodraslih fantov. Više gori v hiši je vječal gramofon. Od časa do časa so zaveli od kopaljšča glasovi godbe k njima.

"Ti, Gert — Jenny se je nenadoma čvrsto oklenila njegove roke. "Ko bom ostala zdaj nekaj dni gori pri mami in se nato vrnila v mesto, nameravam odpotovati."

"Kako to?" se je oprl on na komolec. "Kam pa pojdeš?"

"V Berlin," je rekla Jenny. Sama je čutila, kako ji je trepetal glas.

Gert ji je pogledal v obraz in ni rekel ničesar. Tudi ona ni rekla ničesar.

Naposled je pripomnil: "Kdaj si se odločila za to?"

"Prav za prav sem že ves čas nameravala — saj ti je znano — da bi spet odšla v inozemstvo —"

"Ze, gotovo. A kdaj si se odločila, da pojdeš prav zdaj?"

"Letos poleti v Tegnebyju."

"Ljubše bi mi bilo, da bi mi bila prej povedala to, Jenny," je rekel Gram. In da si je bil njegov glas tih in miren, se ji je vendar zarezal v dušo.

Obotavljala se je za trenutek. "Hotela sem ti povedati — ne pisati, marveč povedati. Ko sem ti pisala in te prosila, da si prišel včeraj sem, sem ti že hotela povedati. Pa nisem mogla."

Njegov obraz je posivel kakor kamen. "Razumem. Ali, za boga, dete, kako težko si morala prenašati to!" je vzklil iznenada.

"Da," je rekla Jenny mirno. "Najbolj zaradi tebe, Gert. Prosim te, da mi oprostiš."

"JAZ tebi? Ah, bog, Jenny, ali moreš ti meni oprostiti? Saj sem slutil, da bo moral priti ta dan."

"Saj to sva oba slutila," je rekla ona kakor prej.

On se je nenadoma vrgel na tla in se z obrazom zaril v pesek. Ona pa se je sklonila čezenj in mu položila roko na tilnik.

"Mala, mala, mala Jenny — oh, Jennyca moja, kaj sem ti storil!"

"Dragi —"

"Ti bela ptica moja, dotaknil sem se te s svojimi grdimi, umazanimi rokami — oskrnil tvoja bela krila."

"Gert!" Prijela ga je za roke ter pričela govoriti naglo in burno. "Čuj me. Pa ti si mi vendar izkazal samo nekaj dobrega, je jaz sem bila tista, ki — Bila sem tako trudna, ti pa si mi ponudil mirno pribežališče, bilo mi je mrz in ti si me ogrel. Morala sem se odpočiti in morala sem se ogreti, morala sem čutiti, da je nekje duša, ki me ljubi. Bog nebeški, Gert, nisem te hotela variti, pa ti nisi mogel razumeti in jaz bi ti nikoli ne mogla razložiti, da sem te ljubila na drug način, tako uborno. Kaj res ne razumeš tega?"

"Ne, Jenny. Jaz ne verjamem, da bi kako mlado, nedolžno dekle darovalo moškemu vse, če ne bi z vso gotovostjo mislilo, da bo njena ljubezen večno trajala."

"To ravno te prosim, da mi oprostiš. Vedela sem, da ne boš razumel, pa sem kljub temu jemala, kar si mi dajal. In tako je postajalo to prava muka zame — hujše in čimdalje hujše, in čutila sem, da ne more več dalje tako. Saj te imam rada, Gert, toda če naj samo sprejemam in če prav za prav nimam ničesar, s čimer bi ti mogla vračati —"

"Si mi hotela že včeraj povedati to?" je malo nato vprašal Gert.

Jenny je prikimala. "In mesto tega —"

Temna rdečica ga je zalila. "Nisem mogla, Gert. Prišel si tako dobre volje. Vedela sem, da si koprnel in čakal."

On je rezko dvignil glavo: "Tega ne bi bila smela storiti, Jenny. Ne. Ne bi mi smela dajati take — miloščine —"

Ona si je zakrila obraz. Domislila se je onih mučnih ur, ki jih je prebila gori v svojem zapuščenem atelierju, v zatohlem, zaprtem zraku — nepokojno hodeč sem ter tja, pospravljajoč in pričakujoč ga, med tem ko se ji je srce krčilo od bolečine. A ni imela moči, da bi mu povedala.

"Nisem si bila na jasnem s seboj, ko si prišel. Nameravala sem prvi trenutek, hotela sem poskusiti."

"Miloščina." On je bolešno narahlo zmajal z glavo. "Ves čas, Jenny. Vse, kar si mi dala."

"Gert. Saj sem vendar jaz tista, ki je prejemale miloščino od tebe — zmerom, zmerom. Ali ne razumeš?"

"Ne," je rekel on burno. Spet je pritisnil svoj obraz k tlom.

Cez nekaj časa je vzdignil glavo: "Jenny, ali je nemara — kdo drugi?"

"Ne," je rezko rekla ona. "Misliš, da bi ti kaj očital, če bi stopil kdo drugi med naju, kak mlad človek, tvojih let? To bi veliko bolje razumel."

"Pa kaj res ne moreš razumeti —? Po mojem ni treba, da bi bil kdo drugi kriv tega."

"Ne, ne." Zdrnil je spet na tla. "Meni bi se to zdelo naravnije. Ko pa sem se zdajle domislil, kar si mi pisala, da je bil Heggen v Tegnebyju in da se je odpeljal v Berlin —"

Jenny je spet vsa kri zalila obraz: "Ali misliš, da bi potem — včeraj —"

Gert je molčal. Kmalu nato pa je dejal utrujeno: "Vendarle te ne razumem."

Tedaj pa se je v nji nenadoma vzbudilo poželjenje, da bi ga ranila: "Deloma pa se le lahko reče, da je še neka druga ali tretja oseba —"

On je pogledal vkišku, vprašujoč. Nato je nenadoma iztegnil roko po nji: "Jenny, za boga — kam meriš —"

Ze ji je bilo žal, vsa zardela je rekla s hlastnim glasom: "No, moje delo, — umetnost —"

Gert Gram se je vzel na kolena pred njo: "Jenny — če je kaj posebnega — mi moraš po pravici povedati — ne smeš lagati. Se je kaj zgodilo s teboj? Govori —"

"Za trenutek te mu je poskusila pogledati naravnost v oči. Nato pa je pobesila glavo. Gert Gram pa je omahnil naprej, z obrazom v njeno naročje: (Dalje prihodnjic.)

Sprememba

Michael v. Erdody—IV. Vuk

Marija Rada je sprejela odpoved. Odpoved sicer ni bila ne pričakovana. Vedela je, da bo tovarna radi zmanjšanja obrata odpustila nekaj delavk in tudi nekaj uslužbenk, vendar je v nji še vedno tlelo upanje, da bo med tistimi srečnimi, ki bodo ostale.

Bila je vsa obupana. Poskusila je nemogoče. Šla je h gospodu generalnemu ravnatelju.

"Prosim, gospod generalni ravnatelj . . .", je začela.

"Žal mi je," je segel general-

ni ravnatelj v besedo, "vendar ni v moji moči, da bi vam mogel pomagati."

"Moja stara mamica . . ." je hlipala, zadržavaje solze Marija Rada.

"Ne morem ničesar spremeniti. Žal mi je, res žal, ali pomagati ne morem."

Marija je odstavala skozi vrata. Zunaj v predsobi jo je skušal tolažiti tajnik:

"Najboljše spritevalo vam bomo dali. Prepričan sem, da boste kmalu dobili kakšno službo."

Ali Marije niso mogli potolažiti.

"Materi in meni ne preostaja

nič drugega, kakor da odprem ni v moji moči, da bi vam mogel pomagati."

Za te Marijine besede je zvedel generalni ravnatelj. Potegnil je dim iz svoje cigarete v zlatem naustniku, ga izpustil v zrak v kolobarjih in stresel z glavo: "Eh, kaj me briga!"

Tedni so potekali. Generalni ravnatelj je sedel pri pisalni mizi. Vzel je v roke jutranji list, da preštudira borzna poročila. Kar se mu ustavi oko na majhni notici. Prebledel je.

Še enkrat je prečital. Drobne, nič govoreče črke so oznanjale samomor Marije Rade. Drgnil

je oči. Neaka omotica se ga je prijel. Cigareta mu nič več ni dišala.

Vstal je, vzel klobuk in odšel iz pisarne. Ko je stopil na cesto, je globoko vzdihnil. Obstal je in se zamislil.

"Zakaj sem šel iz pisarne?"

Ali zopet se mu je pojavila v mislih bolnica, kjer se Marija Rada bori s smrtjo. Vendar je stresel z glavo in odločno zamrmral: "Kaj me prav za prav vse to briga?"

Zopet je prižgal cigareto, kakor da je na vse pozabil in ogledoval je po ulicah hiteče ženske. Naposled je pomignil nekemu šoferju.

"Za poletje moram najeti vilo. Baš prilika, da si jo ogledam. Svojo lastno sem moral lani prodati in se moram zdaj zadovoljiti z najetim stanovanjem. Ali kaj? Takšni so časi!" je mrmral.

Sofer je ustavil pred njim. Generalni ravnatelj je stopal v avto in tiho mrmral:

"Človek se mora pač stegavati kakor mu dopuščajo deža. Zakaj se takoj usmrčati?"

In s tem je mislil, da je končno-noveljavno odrinil Marijo Rado iz glave. Ali ko se je tako peljal k vili, ki jo je mislil najeti za poletje, se ga je nemir znova lotil. Nervozno se je dotaknil šoferjeve rame:

"Peljite me v bolnico!"

V bolnici si je isprosil dovoljenje za obisk. Korakal je po dolgem hodniku, vse temnem in molčečem. S avinčnimi nogami je šel po stopnicah. Kakor omočilen je iskal sobo osemindesetseto.

Potrkal je. Kljuka ni bila na vratih. Tako se je namreč razlikovala soba samomorilcev od ostalih sob. Mrzlica je zbežala po njegovih žilah. Saj je kakor v ječi. S pridržanim dihom je čakal. Strah ga je bilo pred mislijo, da bo moral zdaj, zdaj, ta trenutek pogledati Mariji Rado v obraz.

Končno je odprla bolničarka vrata. "Iščem Marijo Rado," je rekel generalni ravnatelj. Bolničarka ga gleda.

"Umrla je. Prej pol ure smo jo prenesli v sobo za raztelesenje."

Bilo je pol dveh, ko se je generalni ravnatelj vrnil v svojo pisarno. Takoj je poklical svojega tajnika:

"Vdovi, materi gospodične Rade, bom nakazal podporo . . . recimo . . . pettisoč pengov!"

Tajnik je začudeno gledal. "Pettisoč pengov", se gibale ustnice.

"Predhodno, da!" je poudaril generalni ravnatelj.

"Prosim," je ječjal tajnik. "Če hoče gospod generalni ravnatelj pomagati družini — lahko za ta denar gospodično zopet nastavi."

Generalni ravnatelj je strmel nekam predse. "Gospodična Rada . . ." je mrmral. "nje, žal . . . da, žal, ne morem več tukaj nastaviti . . ."

"Revica pa še vedno tako upa!" je nekako zaprosil tajnik. "Kaj govorite? Saj se je ubila!"

Tajnikov obraz se je zjasnil. "Ne zamerite, gospod generalni ravnatelj," je rekel, "Marija Rada, o kateri so pisali listi, ni naša gospodična Rada. Čudovit slučaj . . . enako ime, ali dve osebi."

"Enakost imen", je pomislil glasno generalni ravnatelj.

"Da, gospod generalni ravnatelj."

"Ali je to res?"

"Res. Naša gospodična Rada čaka zunaj in prosi, da jo gospod ravnatelj sprejme. Hoče vas še enkrat prositi . . ."

"Povejte torej dekletu . . ."

Hkrati se pretirga. "Sicer pa, ni ji ne povejte!"

"Ali jo smem spustiti k vam, gospod generalni ravnatelj," je vprašal veselo tajnik.

Generalni ravnatelj je udaril s pestjo po mizi: "Pošljite jo k hudiču! —"

Ali ste že naročili Prosveto ali Mladinski list svojem prijatelju ali sorodniku v domovino? To je edini dar trajne vrednosti, ki ga za mal denar lahko pošljete svojemu v domovino.

Galapredstava

Lojze Novak

Tisti popoldan je pošta pripeljala v Stari log dvoje stvari, ki sta se tikali mene: mlajšega moškega z brki, posvalkanimi v konicice, pokritega z belo, karirano čepico, in zavitek, na katerem je bil napisan moj naslov. Fant je prožno skočil s pošnega voza in šel v hišo, v gostilniško sobo, levo od veže, zavitek pa je stari postiljon nesel na pošto, v sobo na desno.

Stopil sem — pikolo — za tujcem v sobo, da bi ga postregel, pa je že bil v razgovoru z gospodarjem:

— Izvrsten artist sem in coprnik, ali naj pridedim danes zvečer predstavo pri vas?

— Le dajte, je privolil gospodar in mu zastop obetal večerjo in prenočišče, če bo privabil kaj prida gostov.

Fant si je pomel roke in odšel, da se sprehodi gori in doli po vasi in vzbudi pozornost. To je bila tiha reklama. Jaz pa sem stopil na pošto po zavitek.

Mati mi je bila poslala perila in zame prevelik, skoraj nov zelen očetov klobuk. Poveznik sem si ga na glavo, pa me je pokrilo do vratu. Nič zato. Srečen sem ga vseeno, saj sem očeta zavonjal v njem. Kakor svetinjo sem nesel škatlo s klobukom v svojo sobo in jo postavil na omaro.

Artist, ki je s svojo osebno hojo, z rokami v hlačnih žepih in kričečo čepico na glavi, vzbudil in vaščanih, ki so redko kdaj videli tujca, že dovolj zanimanja, se je čez čas vrnil in me prosil, da mu pri postiljonu preskrbim rog. Dobil sem ga in mu ga dal.

Spet je šel na vas. Trobil je gori in doli, tu in tam postal in kričal o svoji brezplačni galapredstavi, na katero vabi ves slavni publikum. To je bila zvočna reklama.

Pri kosilu se je seznanil z nekim potnikom, izvrstnim citrašem, ki je bil pri nas na dopustu. Sporazumela sta se, da bo potnik med akrobacijami igral valček. Ven ka šne mer oba folt, ki da nanj zelo pomirjevalno vpliva, med coprnijami pa žalostno: Di bleter foln von di pam, di sun šajnt blutingrov!

Na večer je prižgal svečo v skatli, v katero je bil izrezan in z rdečim papirjem preplejen napis Galapredstava in jo obesil na vhod. To je bila svetlobna reklama.

Ker je bil razkrižal, da bo vstop vsakomur prost, se je nabrala pestra družba ljudi.

Prišla sta oba žandarja. Učitelj, tokrat s cigaro v ustniku, je prišel z učiteljico, ki je imela celo zbirko glavnikov v kopicah, na prsih pa velik aranžman papirnatih čipk. Župan, ki si je bil nadel počen trd klobuk, je prisedel k dacarju, ki je imel ta dan opravka v vasi in tudi ni hotel zamuditi predstave. Prišli so nadalje vsi bogatejši vaščani "Amerikanci", pa nekaj preprostih kmetov in fantalinov. Vaška gospoda je zavzela prostore v dešenem kotu sobe, v levega so se stisnili revnejši kmetje, jaz pa za zapeček. Malo pred nastopom sta se primotovila v sobo še do vratu plešasti, vedno nasmejeni mežnar in kosmati nočni čuvaj s težko helebarde v roki. Vaška gospoda se je dvojici veselo nasmejala. Mežnar je mislil, da velja smeh nočnemu čuvanju, to pa, da mežnarju, zato sta oba pritegnila in se drug drugemu zasmejala še sama. Mežnar se je zrinil na mejo med gospodo in kmete, nočni čuvaj pa je, ko je zagledal župana, v zadregi, obstal kar pri vratih in s helebardo nevede paradiral galapredstavi.

Zdaj je vstopil akrobat v slabem črnem trikoju, se prekrizanih nog priklonil, pomagal citrašu, ki je takoj začel škripati domnenjeni valček, in začel s skoki. Kakor žaba razkrcenih nog, se je premetaval naprej in nazaj, si malo odpočil in oddihal in spet ponovil slabo izvedene skoke. Večkrat je strupeno pogledal mežnarja, ki je svoje začudenje nad akrobacijami izražal z neprestanim enoličnim hahljanjem: Hahaha, hahaha.

Ko se je naskakal, je vzel krožnik in šel pobirat prostovoljne prispevke. Nabral je vsega štiri in dvajset krajcarjev. Krožnik je pokrnil s papirjem in ga postavil na mizo, nato je vzel iz ma-

lega kovčega škatlo, jo odprl in pokazal občinstvu. Bila je prazna. Ko je pokrnil in spet odkril, je bil v njej velik piruh. Ko jo je vnovič pokrnil in odkril, smo uzrli lično pobarvano kocko. Potem je pokazal nož in ga salučal v daljavo. In res, ni ga več v pesti. Zažvižgal mu je in nož je nevidno priletel nazaj v pest, pokazal ga je na dani.

Po tej točki je prosil, da bi mu kdo iz občinstva posodil krono, da bo z njo pokazal veliko umetnijo. Vsi boljši vaščani so segli v desne hlačne žepce, iz katerih pa rok nikakor niso mogli več izvleči. Sele, ko je ošabni dacar krono položil na artistovo dlan, so jih izvlekli. Kronica je z artistove desne dlani smuknila po rokavih na levo dlan, kar je iz mežnarja izzvalo novo navdušeno hahljanje. Spet je kronica smuknila po rokavih nazaj na desno dlan. Ali dalje se je eksperiment s krono — očitno zaradi mežnarjevega smeha — ponarečil. Kronica se je izgubila. Coprnik je bil v hudi zadregi.

Ko je dacar to videl, je planil po krožniku na mizi, stresel nabranih štiri in dvajset krajcarjev v pest, iz pesti pa v žep in dejal:

— Ko boste našli krono, boste dobili denar nazaj.

Coprnik je v zadregi in užaljen pograbil kovčec, očinil še enkrat mežnarja z ostrim pogledom in odšel spat. Postlali so mu v moji sobi. Jaz pa sem se v srcu na tihem jezil na mežnarja, saj je bilo očitno samo njegovo hahljanje krivo, da eksperiment ni uspel. Ko sem prišel v sobo, je artist že zadovoljno smrčal.

Zjutraj sem ga vprašal, ali mu ni mogoče pričarati izgubljene krona nazaj?

— Seveda, saj jo že imam, je dejal — in res se mu je zablestela v dlani. Strmel sem na coprnijo.

Ko je poštni voz pripeljal pred hišo, je prožno skočil k postiljonu.

nu na kozla in se odpeljal čevje. Popoldne, ko se je v vasem sem stal na vratih. Začuden pogledal postiljona, ki je v voza s kričečo artistovo roki. Vprašal sem ga, kaj je meni.

— Falot mi ni hotel plačati žnje, pa sem mu hitro snel s skuštrane glave.

— Kaj pa on? me je našlo.

— Nič. Zasmejal se je pod pazduho in — coprnik privedel na dan lep, zelen buk, se pokrnil, mi z roko mahal in odšel.

Takrat sem se spomnil tega klobuka, ki mi ga mati poslala prejnjim danem sem gori v sobo, da pogleda ali je še v skatli. Ni ga bilo.

Tako sem moral za dlan v postiljonom še jaz pričarati, da se mi je odkril znanje, kako velika umetnost v resnici coprnija artistov.

HUMOR

Lipe pohajkuje z nekimi oem po cestah. Znanec pri doptje. Lipe pazljivo sluša. Vselej, ko pove pri doptje do konca, se Lipe odvaž? vpraša znanec.

"To je moja navada," Lipe, "kadar srečam znanca, ga pozdravim."

Lipe je v družbi. Ko nekaj kozarčkov, slede knjigi in ga položi na stol.

"Tukaj je strašno vroče," če gospodu, ki sedi poleg zno," meni ta, "da si slede knjigi, vprico tujih gostov."

"Kar pomirite se," od Lipe, "bom že pazil na svoj njič."

Ali ste naročeni na listnik "Prosveto"? Podpišite svoj list!

V JUGOSLAVIJO
 Vi potujete naglo in varno na svih priljubljenih parnikih:
BREMEN • EUROPA
COLUMBUS
NEW YORK • HAMBURG
HANSA • DEUTSCHLAND
 Izborno šolskiško vso od Charbourg, Bremen ali Hamburga

POVABITE SORODNIKE V EVROPI, NAJ VAS OBIŠČEJO V AMERIKI
 Počasno nihajo čete na redno iz Evrope med 2. aprilom in 22. junijem in 23. julijem na štiriindemesečnega bivanja v Ameriki

Za polnoletna vprašajte lokalnega agenta ali
 130 W. RANDOLPH ST., CHICAGO, ILL.

HAMBURG-AMERICAN LINE
NORTH GERMAN LLOYD

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETA

Po sklepu 11. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveto prišteje eden, dva, tri, štiri ali pet članov iz ene družine k eni naročnini. List Prosveta stane za vse enake, za člano ali nečlano \$1.20 eno letno naročnino. Ker pa člani do plačila pri uročenosti \$1.20 in tednik, se jim to prišteje k naročnini. Torej vsaki člani, koji je list predrag za člano SNPJ, List Prosveta je vaše lastno in gotovo je v vsaki družini nekdo, ki bi rad čital list vsak dan. Člani lista Prosveta je:

Za Zdrul. države in Kanado. \$6.00	Za Cincro in Chicago je . . . \$2.00
1 tednik in 4.00	1 tednik in 1.00
2 tednika in 3.00	2 tednika in 2.00
3 tednike in 2.40	3 tednike in 1.50
4 tednike in 1.90	4 tednike in 1.20
5 tednikov in nič	5 tednikov in nič

Za Evropo je \$9.00

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja in pošljite ga na: Order v pisnu in si naročite Prosveto, list, ki je vaše lastnina.

Pojasnilo:—Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član SNPJ, ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj tednik, bode moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skrajno naročena na dnevnik Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu lista, in obenem doplačati dotično vsoto lista Prosveta. Ako tega ne storijo, tedaj mora upravništvo snižati datum vsa to vsoto naročnika.

PROSVETA, SNPJ, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Priloženo pošljite naročnino za list Prosveto vsoto \$

1) Ime Čl. družstva

Naslov

Ustavite tednik in ga pripilite k moji naročnini od sledečih članov moje družine:

2)